

Sygn. akt I ACa 431/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 maja 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Janusz Kaspryszyn
Sędziowie:	SSA Agnieszka Piotrowska SSA Dariusz Kłodnicki (spr.)
Protokolant:	Małgorzata Kurek

po rozpoznaniu w dniu 15 maja 2012 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa **(...) spółki z o.o. w Z.**

przeciwko **Zakładowi Opieki Zdrowotnej w G.**

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy

z dnia 18 stycznia 2012 r. sygn. akt VI GC 252/11

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II w ten sposób, że zasądza dodatkowo od strony pozwanej na rzecz strony powodowej odsetki ustawowe liczone od kwoty 20 461,87 (dwadzieścia tysięcy czterysta sześćdziesiąt jeden 87/100) zł za okres od 18.01.2012 r. do dnia 19.02.2012 r. i od kwoty 100 000 (sto tysięcy) zł od dnia 18.01.2012 r. do dnia zapłaty, a w zakresie obejmującym rozstrzygnięcie o rozłożeniu na raty zasądzonego w nim świadczenia w ten sposób, że wniosek strony pozwanej w tym przedmiocie oddala;

2. zasądza od strony pozwanej na rzecz strony powodowej 682 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

(...) Sp. z o.o. w Z. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od Zespołu (...) w G. kwoty 120.462 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu powództwa wskazała, że strona pozwana zakupiła u niej materiały medyczne, które odebrała wraz z wystawionymi z tego tytułu fakturami, jednakże za nie zapłaciła w uzgodnionym przez strony terminie. Wyjaśniła, że jej roszczenie obejmuje sumę nieuregulowanych przez pozwaną należności głównych, która na dzień 11.10.2011 r. zamykała się kwotą 117.330,96 zł oraz skapitalizowane odsetki w łącznej kwocie 3.130,91 zł, liczone od należności

częstkowych składających się na w/w należność główną, za okres od dnia kiedy upłynął termin ich zapłaty do dnia 19.10.2011 r.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym w dniu 28.10.2011 r., sygn. akt VI GNc 273/1, Sąd Okręgowy w Legnicy uwzględnił żądanie pozwu, co do kwoty głównej wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 20.10.2011 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu w kwocie 5.106 zł.

W zarzutach od nakazu zapłaty strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa, jako przedwczesnego w związku z prowadzonymi między stronami negocjacjami odnośnie spłaty dochodzonej nim należności, a na wypadek nie uwzględnienia jej żądania w tym zakresie, o rozłożenie dochodzonej należności na 6 rat miesięcznych, płatnych do 20 każdego miesiąca, z powodu trudnej sytuacji ekonomicznej w jakiej się znajduje.

Wyrokiem z dnia 18.01.2012 r. sygn. akt VI GC 252/11, Sąd Okręgowy w Legnicy uchylił w całości nakaz zapłaty wydany w niniejszej sprawie (pkt I), zasądził od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 120.461,87 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 20.10.2011 r. do dnia 17.01.2012 r., z tym, że zasądzoną kwotę rozłożył na 6 rat miesięcznych, wyznaczając termin płatności pierwszej raty w kwocie 20.461,87 zł do 20.02.2012 r., a następne pięć rat, w równych kwotach po 20.000 zł, płatne do dnia dwudziestego każdego kolejnego miesiąca, poczynając od marca 2012 r. wraz z odsetkami ustawowymi w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat (pkt II) oraz zasądził od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 5.106 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Podstawą jego wydania były następujące ustalenia:

W dniu 14.12.2010 r. strona pozwana w trybie zamówienia publicznego zawarła ze stroną powodową umowę nr (...)I(...) na dostawę przez stronę powodową pozwanej wyrobów medycznych, przez okres 12 miesięcy od daty zawarcia umowy.

W wykonaniu powyższej umowy strona powodowa dostarczyła pozwanej towar na łączną kwotę 117.330,96 zł, dokumentując dostawę fakturami VAT. Pozwana za towar nie zapłaciła.

Pismem z dnia 11.10.2011 r. strona powodowa wezwała pozwaną do zapłaty za powyższe wyroby, wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wymagalności każdej z faktur. W odpowiedzi na wezwanie, w piśmie z dnia 14.10.2011 r. pozwana zwróciła się do strony powodowej z prośbą o rozłożenie należności głównej w kwocie 117.330,96 zł na 4 raty, płatne ostatniego dnia każdego miesiąca.

Strona pozwana jako Zakład Opieki Zdrowotnej ma podpisany kontrakt z NFZ, obejmujący przeważającą część jego usług medycznych. Na koniec września 2011 r. odnotowała stratę z prowadzonej działalności w kwocie 1.021.981,70 zł, choć uzyskuje stałe przychody ze sprzedaży usług medycznych. Na dzień 30.09.2011 r. strona pozwana posiadała zobowiązania długo i krótkoterminowe na łączną kwotę 43.607.911 zł ale również należności od innych jednostek w kwocie 6.446.496,77 zł.

Strona pozwana z tytułu świadczenia usług medycznych do NFZ ponad zakontraktowany limit posiada względem NFZ należności na kwotę 4.200.000 zł. Przeciwko NFZ skierowała pozew do Sądu.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że powództwo zasługuje na uwzględnienie. Za bezzasadny uznał zarzut przedwczesności powództwa wskazując, że terminy wymagalności należności z poszczególnych faktur już upłynęły, czemu strona pozwana nie zaprzeczyła, zatem roszczenie strony powodowej w całości stało się wymagalne.

Za zasadny uznał z kolei wniosek pozwanej o rozłożenie zasądzonej należności na raty wskazując, że z przedstawionych przez nią dokumentów wynika, że nie jest ona w stanie jej uiścić jednorazowo i niezwłocznie. W szczególności zwrócił uwagę na odnotowaną przez nią stratę z prowadzonej działalności, na wielomilionowe zadłużenie, co wynikało z niedoszacowania świadczonych przez nią usług medycznych w ramach kontraktów zawartych z NFZ. Ponadto wskazał, że jest ona zobowiązana do wykonywania świadczeń zdrowotnych i w pierwszej kolejności musi zabezpieczyć środki

finansowe na leczenie chorych. W tych okolicznościach ocenił, że rozłożenie zasądzonej należności na rzecz strony powodowej na 6 rat i odroczenie terminu płatności dalszych rat z jednej strony umożliwi efektywne wykonanie orzeczenia Sądu, a z drugiej strony nie będzie też zbyt dotkliwe dla strony powodowej, gdyż nie wydłuży nadmiernie oczekiwania na zasądzoną należność.

W zakresie rozstrzygnięcia o kosztach, Sąd Okręgowy oparł się na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (...).

Powyższy wyrok zaskarżyła apelacją strona powodowa w części dotyczącej rozstrzygnięcia zawartego w pkt. II wyroku polegającego na rozłożeniu zasądzonej należności na raty i ograniczeniu naliczania odsetek do 17.01.2012 r.

Apelująca zarzuciła zaskarżonemu wyrokowi naruszenie art. 320 kpc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie w sprawie, gdyż sytuacja finansowa strony pozwanej nie stanowiła szczególnie uzasadnionego wypadku, o którym mowa w tym przepisie.

W oparciu o powyższe zarzuty strona powodowa wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie II poprzez:

- zasądzenie od pozwanego kwoty 100.000,00 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,
- zasądzenie od pozwanego odsetek ustawowych od kwoty 20.461,87 zł za okres od dnia wniesienia pozwu do 19.02.2012 r.

2. zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów postępowania sądowego w drugiej instancji wraz z kosztami zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Wniosła ponadto o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania zabezpieczającego w kwocie 2.529,35 zł.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Na wstępie należy wskazać, że Sąd Apelacyjny na podstawie art. 25 § 1 k.p.c. w związku z art. 368 § 2 k.p.c., zweryfikował wskazaną przez stronę powodową wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 4.621,29 zł, mając na uwadze, że zakres wniesionej przez nią apelacji obejmował wyłącznie odsetki ustawowe, liczone od zasądzonej prawomocnie na jej rzecz należności głównej, za okres od dnia wydania zaskarżonego wyroku do dnia płatności składających się na nią należności częściowych (objętych poszczególnymi ratami). W pozostałym zakresie wyrok ten uprawomocnił się, co czyniło błędnym odniesienie się przez apelującą, przy wskazaniu wpz, do niezaspokojonej na dzień wniesienia apelacji zasądzonej na jej rzecz prawomocnie należności głównej.

Odnosząc się z kolei do meritum apelacji, w ocenie Sądu Apelacyjnego należało uznać ją za w pełni uzasadnioną.

W niniejszej sprawie roszczenia strony powodowej, co do ich istnienia i wysokości nie miały charakteru spornego. Sporne było natomiast, czy trudna sytuacja finansowa strony pozwanej uzasadnia uznanie, że zachodzi „szczególnie uzasadniony wypadek” umożliwiający rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty, na podstawie art. 320 k.p.c.

Przepis ten daje Sądowi możliwość rozłożenia na raty zasądzonego w wyroku świadczenia, a tym samym orzeczenia o sposobie spełnienia świadczenia w sposób bardziej dogodny dla zobowiązanego, aniżeli wynikałoby to z regulacji prawa materialnego. Zastosowanie tej regulacji uzależnione jest jednak od zaistnienia „szczególnie uzasadnionego wypadku”, przez który, zgodnie z utrwalonym stanowiskiem doktryny i orzecznictwa, należy rozumieć brak możliwości spełnienia świadczenia przez dłużnika w terminie bez narażenia się na niepowetowane szkody.

Sąd Apelacyjny podziela zarzut strony powodowej, iż w świetle materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie brak było podstaw do uznania, że zaistniały przesłanki do uwzględnienia żądania pozwanej w/w zakresie.

W pierwszym rzędzie należy wskazać, że strona pozwana w umowie nr (...)I.(...) zobowiązała się do terminowej zapłaty za wyroby medyczne dostarczone przez stronę powodową i brak jest podstaw do przyjęcia, że po upływie wymagalności przedmiotowych świadczeń nastąpiła tak istotna zmiana jej sytuacji finansowej, której nie przewidywała i nie mogła przewidzieć podpisując tą umowę, która mogłaby uzasadnić rozłożenie zasądzzonego świadczenia na raty.

Po wtóre w ramach apelacji strona powodowa podniosła, że na podstawie nakazu zapłaty wydanego w niniejszej sprawie dokonane zostało zabezpieczenie należności głównej objętej żądaniem pozwu, poprzez zajęcie przez komornika środków pieniężnych na ten cel, w związku z czym wbrew ocenom Sądu Okręgowego możliwe było jednorazowe jego zaspokojenie, po uprawomocnieniu się wyroku w niniejszej sprawie. Ponieważ strona pozwana tej okoliczności nie kwestionowała, przyjęć należało, że realizacja zasądzonych należności nie będzie negatywnie rzutowała na jej sytuację ekonomiczną tj. nie narazi jej na niepowetowane szkody, skoro i tak tymi środkami nie może dysponować.

Przeciwko uwzględnieniu wniosku strony pozwanej o rozłożenie zasądzzonego roszczenia na raty przemawiało także to, że już w piśmie z 14.10.2011 r. zwracała się do strony powodowej o rozłożenie dochodzonej należności na 4 miesięczne raty, jednakże do dnia wydania zaskarżonego wyroku nie dokonała jakichkolwiek wpłat na ich poczet. Brak zapłaty przysługujących stronie powodowej z dawna wymagalnych należności oraz składanie kolejnych propozycji rozłożenia ich na raty, za którymi nie szły jakiegokolwiek działania celem zmniejszenia istniejącego z tego tytułu zadłużenia, świadczy o tym, że wniosek o rozłożenie zasądzzonego świadczenia na raty było jedynie kolejną próbą uzyskania odroczenia terminu płatności, niewynikającą z niemożności jednorazowego ich spełnienia.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, okoliczności te świadczą o tym, że strona pozwana zawarła umowę ze stroną powodową, w oparciu o które realizowane były dostawy towarów objętych specyfikacją faktur złożonych wraz z pozwem, (których terminu płatności upływały w okresie od 29.05.2011 r. do 9.10.2011 r.), będąc świadoma swojej trudnej sytuacji finansowej, a brak wykonywania przyjętych na siebie zobowiązań, co do terminowej ich zapłaty nie wynikał z okoliczności przez nią nie przewidzianych.

Należy również mieć na uwadze, że dokonując rozłożenia na raty nie można pomijać negatywnych konsekwencji tej decyzji dla strony powodowej, która nie tylko, że nie uzyskała od strony pozwanej zaspokojenia należności w uzgodnionych przez strony terminach, to jeszcze będąc zmuszona do ich dochodzenia na drodze postępowania sądowego (co wiąże się z koniecznością poniesienia dodatkowych wydatków), nie uzyskuje pełnej rekompensaty strat jakie z tego tytułu poniosła.

Z tych też powodów jedynie w wyjątkowych sytuacjach, możliwym jest rozłożenie zasądzzonego świadczenia na raty, a te nie miały miejsca w niniejszym przypadku.

Należy w tym miejscu zwrócić uwagę, że Sąd Okręgowy w ramach zaskarżonego wyroku dokonał rozłożenia na raty jedynie należności głównej (raty nie obejmowały bowiem zasądzonych od tej należności odsetek za okres od 20.10.2011 r. do 17.01.2012 r.).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok rozstrzygając jak w pkt. 1, poprzez zasądzenie dodatkowo (czyli ponad prawomocnie zasądzone należności objęte pkt. II zaskarżonego wyroku) od strony pozwanej na rzecz strony powodowej ustawowych odsetek, liczonych od należności głównej, za okres od dnia wydania tego wyroku do dnia zapłaty składających się na nią należności częściowych, objętych poszczególnymi ratami, (uwzględniając, że strona pozwana w dniu 19.02.2012 r. dokonała zapłaty prawomocnie zasądzonej kwoty 20.461,87 zł), oddalając zarazem wniosek pozwanej o rozłożenie zasądzzonego świadczenia na raty.

O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto stosownie do jego wyniku, zgodnie z żądaniem apelującej, w oparciu o art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 §1 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 3 w zw. z w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 rozp. Ministra

Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (...). Na zasądzone od strony pozwanej na jej rzecz koszty składały się; wymagana opłata sądowo od apelacji w kwocie 232 zł (nadwyżka podlega zwrotowi) oraz kwota 450 zł z tytułu wynagrodzenia pełnomocnika procesowego, obliczonego stosownie do ustalonej w sprawie wartości przedmiotu zaskarżenia.

Sąd Apelacyjny nie uwzględnił natomiast, zgłoszonego przez stronę powodową żądania zasądzenia kosztów postępowania zabezpieczającego w kwocie 2.529,35 zł. Jak wynika z brzmienia art. 109 k.p.c., wszelkiego rodzaju koszty procesu, zatem także koszty postępowania zabezpieczającego, powinny być zgłoszone sądowi przed zamknięciem rozprawy. Ponieważ postanowienie komornika z dnia 6.12.2011 r. ustalające wysokość kosztów postępowania zabezpieczającego zostało wydane na ponad miesiąc przed wydaniem wyroku przez Sąd I instancji, należało ocenić, że zgłoszenie żądania w tym zakresie powinno mieć miejsce już na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego. Zgłoszenie go dopiero na etapie postępowania apelacyjnego, należało uznać za spóźnione.

mw